

DanAvl Magasinet har flere gang bragt artikler om muligheden for at undgå navlebrok via avlen, hvilket pt. ikke ser lovende ud. Denne gang fortæller om forsøg med en ny metode til behandling af navlebrok

KRISTIAN VIEKILDE

Svinefagdyrlæge,
Porcus Svinefagdyrlæger & Agronomer
Tlf.: 30 95 24 40
kristian@porcus.dk

NY BEHANDLING MOD NAVLEBROK VISER LOVENDE RESULTATER

En ny metode til behandling af navlebrok ser ud til at kunne reducere problemet med 80 %. Men metoden skal officielt godkendes, før den må anvendes i praksis.

INGEN OPERATION

Navlebrok hos grise har altid været et problem. Førhen blev de opereret af dyrlægen, men det er for længst blevet alt for omkostningstungt. Problemet er gradvist blevet større fordi grise med brok ikke længere kan transporteres, dette samtidig med at kvalitetskravet for både 7 og 30 kg. grise er blevet større og, at der transporteres stadig flere grise gør ikke vanskelighederne mindre.

Der er i tidens løb forsøgt mange ting for at minimere antallet af broktilfælde. Der er sandsynligvis en vis arvelighed i udviklingen af brok, uden nogen ved hvor meget det betyder i praksis. Men mange tror fejlagtigt, at alle slags "buler" på maven er brok - det er helt forkert. En klassisk navlebrok er, hvor der er hul i bugvæggen, og hvor tarmene derfor kan komme ud på den forkerte side, kun holdt tilbage af huden. Grise med bylder/infektioner ved navlen kan til forveksling ligne en lille brok. Problemet erkendes kun ved at obducere grisene. Er der tale om navleinfektioner, tages der hånd om disse i farestalden, evt. ved brug af antibiotika.

Frustrationen over de mange grise, som hverken kan handles eller behandles, har betydet, at vi som landbrugets primære rådgivere, skulle finde en løsning. I første omgang en behandling til de grise, som har udviklet en rigtig brok.

INSPIRATION FRA ITALIEN

Efter jeg havde læst et kongresindlæg fra American Association of Swine Veterinarian (AASV, 2007), hvor en gruppe italienske dyrlæger fra universitetet i Torino havde haft succes med at afsnøre brokposer på grise, tænkte jeg på, hvorfor vi i Danmark ikke prøvede det samme. Deres forsøg blev lavet på polte, men jeg mente, at jo mindre hud (væv) der skulle afsnøres, jo nemmere ville indgrebet være, og jo mere håndterbar ville grisene jo også være. Så det gjorde vi - med mindre grise!

INDGREBET

Vores indgreb, som hedder Umbilicus® (latin for navle), går ud på, at grise med navlebrok 1-5 uger efter fravæning får skubbet den lille del af tyndtarmen, der ligger i brokket, ind i bughulen igen. Den lille - nu tomme - hudpose, der er tilbage bliver påsat et lille gummibånd, og samtidigt får grisen en dosis smertestillende Metacam®, men intet antibiotikum.

Få dage efter denne behandling begynder den tomme hudpose at "visne" og falder helt ukompliceret af efter få uger og bliver efterfølgende tilintetgjort. Brokken forsvinder og erstattes af et lille sår som langsomt heler op. Grisene bider ikke i hinandens brok og generelt vurderer vi, at indgrebet ikke påvirker grisens almene tilstand.

FORSØG I 2 FASER

Her hos Porcus Svinefagdyrlæger & Agronomer besluttede vi at lave forsøget i to tempi. I første omgang et lille pilotstudie som blev udført på Københavns Universitet for Life Science (forhenværende Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole). Her indgik tre grise i et vellykket forsøg, hvor grise med navlebrok blev fuldstændig kureret. Projektet blev støttet af Videncenter for Svineproduktion (VSP) og Boehringer Ingelheim A/S.

Da succesen var stor, og der ikke tilstødte komplikationer, besluttede vi sammen med VSP at sætte fase II i gang. Denne gang fik vi en særlig tilladelse fra dyreforsøgstilsynet til at lave projektet under mere praktiske forhold, altså i en traditionel slagtesvinestald. Vores beregninger viste, at vi skulle bruge mere end 180 grise med navlebrok for at være sikre på, at vi kunne fæste statistisk lid til resultatet. I fase II projekt indgik i alt 192 grise med navlebrok, som blev indsamlet fra Fyn og Jylland i forsommeren 2009.

Ved indgrebet skal man uproblematisk kunne manipulere tarmene ind i bughulen på grisen. Kan man ikke det, er det normalt enten fordi tarmene er "groet" fast i brokken, eller fordi der er tale om en byld eller en cyste (hinde med væske indeni). De grise, hvis brok vi ikke kunne manipulere tilbage, blev ekskluderet fra forsøget og fulgt parallelt med resten. Af dem blev 50 % aflivet eller døde inden slagtning. Forsøger man at afsnøre tarme, vil

det påføre grisen en stor smerte, og den vil i løbet af kort tid dø som følge af indgrebet. Grisene blev i forbindelse med indgrebet ikke medicinsk behandlet, men mod diarré to gange i løbet af perioden frem til slagtning.

RESULTATET

Ud af de 192 grise havde 63 grise et brok, der var egnet til behandling. Halvdelen af dem blev behandlet, og den anden halvdel tjente som kontrolgruppe. I kontrolgruppen var der næsten 5 gange så stor risiko for at grisene døde eller blive aflivet inden slagtning.

Ved slagtning kunne vi se, at sammengroningen i huden var sket efter hensigten. I de tilfælde hvor vi havde haft succes med at presse tarmene tilbage i bughulen var der ingen ydre tegn på brok, og på slagteriet blev intet bemærket. I nogle tilfælde var der cystedannelser på indersiden af bugvæggen, hvilket der normalt ikke skal være. Hvorfor disse cyster kommer eller måske hele tiden har været der, ved vi ikke. Måske er der i mange tilfælde ikke tale om en klassisk navlebrok, men en ufarlig væskeansamling? Dette finder vi måske ud af i fremtiden...

METODEN MÅ ENDNU IKKE BRUGES I PRAKSIS

Det skal understreges, at metoden endnu ikke er godkendt af myndighederne til brug i praksis. Studierne er gennemført på

Ovenstående billeder viser et eksempel på en gris med navlebrok. Tarmene manipuleres ind i bughulen igen og den tomme brokpose påsættes en elastik ved hjælp af en tang.

baggrund af tilladelse fra dyreforsøgstilsynet under justitsministeriet, og indgrebet kan derfor ikke benyttes endnu. På baggrund af forsøgsresultatet er der rettet henvendelse til Fødevarestyrelsen som har bedt Det Veterinære Sundhedsråd om en udtalelse. Det er hensigten, at metoden skal kunne anvendes i danske svinestalde, men det kræver, at metoden er officielt anerkendt i Danmark. Der ventes svar i løbet af sommeren 2010.

MANGE FORDELE

Det er vores klare opfattelse, at indgrebet kan afhjælpe problemet med navlebrok væsentligt, dels i relation til bedre velfærd og overlevelse, men også i relation til reduceret antibiotikaforbrug og transport af grise med brok. Der er i princippet ikke noget i vejen for at afsnøre mindre bylder eller cyster, hvorved langt flere

grise kan kureres, men det var ikke en del af denne undersøgelse. Udover at afhjælpe et stort problem for grisene, er der også økonomisk fornuft i at lave indgrebet. Det forventes umiddelbart, at det kan påsættes elastik på ca. 30 % af de ca. 810.000 navlebrokgrise, der hvert år kommer til verden i Danmark. Det giver en overlevelsesbonus på ca. 71.000 grise til en værdi af ca. 18,1 mio. Hertil skal dækningsbidraget tillægges på ca. 10,6 mio. kr. i alt ca. 28,7 mio.kr. Producenterne har brug for de penge som aldrig før, så lad os håbe, at vores projekt Umbilicus® får lov at reducere navlebrokproblemet med 80 %.

Projektet er blevet præsenteret på verdenskongressen for svinedyrlæger, International Pig Veterinary Society (IPVS) i Vancouver, Canada d. 20. juli 2010.

Efterfølgende vil hudposen "visne" af og tilbage er der kun et sår som langsomt heler op. Af ovenstående billedeserie fremgår det tydeligt, at der ingen ydre tegn er at se på grisen inden den slagtes (billede i midten) og efter aflivning på slagteriet (billedet til højre).

Resultat for forsøgsgrise.

	Galtgrise ~ 25%	Sogrise ~75%	Total
Behandlede grise	7 (2 døde)	25 (3 døde)	2 (5 døde)
Kontrolgrise	9 (6 døde)	22 (9 døde)	31 (15 døde)
Total	16 (8 døde)	47 (12 døde)	63

Resultat for alle grise, undtagen grise der vejede for meget og som derfor blev afvist, derfor i alt 127 og ikke 192.

	Døde	I live	Total
Kastrerede grise	25	32	57 ~ 45%
Sogrise	37	33	70 ~ 55%
Total	62 ~ 49%	65 ~51 %	127